

stování tísně M-ovy, nikoliv pouze úmyslem, býti nápomocen M-ovi při opatrování si úvěru, byl za podmínek pro něho neobvykle nepříznivých. Onen úmysl není vyloučen a tento úmysl není zjištěn povšechným výrokem nalézacího soudu, že J. jednal z ochoty, že seznámil Aloisa M-a s Antonínem Š-em; vždyť nalézací soud vidí patrně v ochotě pouhý protiklad zistnosti. A vědomí J-ovo o tísní M-ově jest, jak dokázáno, v rozsudku popřeno z důvodu právně mylného, kdežto vědomí jeho o nepoměrnosti vzájemných plnění nebylo vůbec předmětem úvah nalézacího soudu. Jak dovozeno vylučuje nalézací soud subjektivní vinu obžalovaného J-e z důvodů z části právně pochybených, z části právně bezvýznamných, takže sprostující výrok spočívá na nesprávném použití zákona a je zmatečným podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Pro doličené zmatky bylo stížnostem vyhověti a rozsudek první stolice v částech, stížnostmi napadených a zmatky stížených, zrušiti a uznati dále, jak shora uvedeno, ježto nejsou ve zrušeném rozsudku a jeho důvodech, obzvláště po stránce subjektivní, zjištěny všechny skutečnosti, jež měly by býti základem nálezu při správném výkladu zákona.

Čís. 2148.

Jde o konání úřadu ve smyslu Šu 104 tr. zák., vyřizuje-li úředník, ať již z příkazu přednosta úřadu, ať v zastoupení spoluúředníka a na jeho žádost záležitost, spadající do kompetence jiného oddělení téhož úřadu (nikoliv však jiného odvětví státní správy), nebo za pravidelných poměrů jen určitě kvalifikovaným úředníkům vyhrazenou, která však za poměrů mimořádných může býti opatřena bez újmy její platnosti i silami, jinak k tomu nepovolány. Spadá sem celní odbavování zásilek celnímu úřadu na výpomoc přiděleným strážmistrem pohraniční finanční stráže.

(Rozh. ze dne 19. října 1925, Zm II 283/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 4. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem braní úplatků ve věcech úředních podle Šu 104 tr. zák.

Důvody:

Zmatečná stížnost obžalovaného uplatňuje zmatky Šu 281 čís. 5, 9 a) tr. ř. napadající jak po stránce formální tak i po stránce věcné odsuzující výrok rozsudku, pokud kladně vyřešena byla otázka, že šlo v projednávaném případě o braní darů stěžovatelem při obstarávání jeho prací úředních, jak § 104 tr. zák. zejména ve spojení s Šem 101 tr. zák. předpokládá. Spatřuje rozpor rozsudku sama s sebou při řešení této otázky (§ 281 čís. 5 tr. ř.), pokud napadený rozsudek zjišťuje na základě výpovědi přednosta hlavního celního úřadu v B. B-e, že stěžovatel »za převratového nedostatku kvalifikovaných úřednických sil mohl býti pověřen

některým z úředníků, jimž činnost prohlížení vagonů do republiky přijíždějících příslušela,« kdežto na jiném místě zdůrazňuje, na základě výpovědi téhož svědka, že stěžovatel jako finanční úředník byl splnomocněn za tehdejšího nedostatku úředníků, by předsevzal úkon jemu sice služebně nepřislušející, však přes to úkon státní správy, jejímž byl stěžovatel orgánem. Na všecken způsob jest prý tu nejasnost ve příčině zjištění okolnosti, zda příkaz, udělený stěžovateli celním úředníkem, odpovídal příslušným zákonným ustanovením, či nikoli, zda stěžovatel k odbavení vagonů, z ciziny přijíždějících, byl formálně oprávněn, čili nic. Hmotněprávní zmatek (§ 281 čís. 9 a) shledává v tom, že rozsudek právní otázku, zda stěžovatel jako vrchní finanční strážmistr pohraniční služby byl oprávněn, na základě zmocnění celního úředníka odbavovati vagony při dovozu, a zda tudíž prováděl toto odbavování, vykonáváje svou úřední činnost, jak to předpokládá § 104 tr. zák., nesprávně vyřešil a jen tak dospěl k stěžovatelovu odsouzení. V žádném z obou směrů není stížnost odůvodněna. Tvrzeného rozporu mezi oběma místy rozsudkových důvodů, na něž stížnost poukazuje, ve skutečnosti není. Že svédecká výpověď svědka B-e byla na tom neb onom místě nesprávně reprodukována, stížnost sama netvrdí. Svědek B. podle protokolu o hlavním přelíčení skutečně potvrdil, že stěžovatel nebyl sice oprávněn k prohlídce vagonů, do republiky příslých, že však byl někdy zmocněn úředníkem k prohlídce vagonů, do republiky přicházejících, což se stalo i v tomto případě, pokud se týče zmocnění O-em. Nic jiného v žádném z obou míst důvodů se netvrdí. Již proto nejsou oboje místa spolu v rozporu. Také o nejasnosti ve směrech, stížností naznačených, nemůže býti řeči, protože nalézací soud zcela jasně staví se na stanovisko, že samostatná prohlídka vagonů, do republiky přijíždějících, není podle platných předpisů sama o sobě předmětem formálního úředního oprávnění finančního strážmistra, že však za mimořádných popřevratových poměrů mohl býti a skutečně též byl pověřen některým z povolaných k tomu úředníků touto činností. Jestliže nalézací soud z této výpovědi svědka B-e dále odvozuje, že stěžovatel, byť i předsevzal úkon jemu dle služebních předpisů nepřislušející, přece jen bral úplatek u výkonu svého úřadu, jest to, jak stížnost sama zdůrazňuje, otázka právní, jejíž řešení může býti přezkoumáváno jen k uplatňovanému zmatku hmotněprávnímu.

Tu pak sluší přisvědčiti zmateční stížnosti, že § 104 tr. zák. předpokládá, že šlo o výkon úředníkových úkonů úředních. Než nelze přisvědčiti stížnosti, pokud se snaží pojem úředních úkonů úředníka vykládati způsobem omezujícím, omezujíc jej výhradně na úkony podle pevných ustanovení v příslušných kompetenčních předpisech. Nutno tu rozlišovati mezi kompetenčními předpisy, které upravují se všeobecnou platností příslušnost úřadu a správními předpisy, které upravují rozdělení agendy uvnitř příslušného úřadu samého. Nelze pochybovati, že nejde o konání úřadu, když by úředník vyřizoval záležitost, která vůbec nespadá do oboru kompetence dotyčného odvětví státní správy, nebo která, byť v témže oboru kompetence, vyhražena jest výlučně zákonem určité zvláště kvalifikované skupině úředníků (soudce — kancеляřský soudní úředník). Naproti tomu nebude závady, spatřovati výkon

úřadu v tom, vyřizuje-li úředník ať již z příkazu přednosta úřadu, ať v zastoupení spoluúředníka a na požádání tohoto záležitost, spadající jen do kompetence jiného oddělení téhož úřadu, nebo za pravidelných poměrů jen určitě kvalifikovaným úředníkům vyhrazenou, která však za poměrů mimořádných, třeba pod dozorem dotyčné kvalifikované úřední síly, může býti opatřena bez újmy její platnosti i silami, jinak nepovolanými. Vůbec nebude lze pominouti skutečného stavu, který se vyvinul, byl i proti platným předpisům, pod tlakem poměrů *via facti* v úřadě, jakmile vůbec jen ještě o úřadování dotyčného úřadu může býti řeč. A právě o takové poměry jde v projednávaném případě podle zjištění rozsudku, spočívajících na výpovědi svědka B-e, přednosta hlavního celního úřadu v B., již se dostává hlubšího osvětlení přípisem téhož úřadu, při hlavním přelíčení přečteného, kterého se i zmateční stížnost dovolává. Ovšem byla činnost stěžovatele jako vrchního strážmistra pohraniční (finanční) stráže, přiděleného na výpomoc jmenovanému celnímu úřadu přednostou úřadu, omezena na celní odbavování takových celovozových zásilek vyváženého zboží, při kterých příslušné předpisy neustanovují celní odbavení celním úředníkem a fakultativní výpomoc při celním odbavování osobních zavazadel cestujících. Samostatným celním odbavováním dovážených celovozových zásilek nebyl nikdy pověřen, aniž k němu podle celních předpisů oprávněn; konal-li takové služební výkony, smělo se to státi podle předpisů pouze s vědomím a za asistence celního úředníka, jemuž tento výkon příslušel. Při nezdolatelném návalu práce následkem popřevratových poměrů přihodilo se však, jak opětně zjištěno, že ten který z těchto celních úředníků ve případech, kde šlo o odbavení dovážených celovozových zásilek domněle nezávadných, svěřil úkon ten stěžovateli samému, aniž při tom jak bylo předepsáno, alespoň osobně asistoval. Byl i tento skutečný stav příčín se dotyčným služebním předpisům, a dotyčné úřední výkony, k nimž se přijímání úplatků stěžovatelem vztahovalo, nenáležely do oboru předepsaného, ba i jen podle předpisů přípustného oboru samostatné úřední působnosti stěžovatelovy, přece jen nepřestaly býti konáním úřadu stěžovatelova, kdyžtž byl celnímu úřadu na výpomoc při úředních výkonech stejné povahy přidělen, jen v této vlastnosti k služebnímu úkonu povoláním celním úředníkem provedením dotyčného výkonu byl pověřen, takže šlo jen o nesprávné a předpisům nevyhovující konání úřadu, pokud výkon proveden byl stěžovatelem ne pod dozorem povolaného celního orgánu, jak by bývalo předpisům vyhovovalo, nýbrž bez takového dozoru, samostatně. Za tohoto stavu věci uznal nalézací soud právem, že přijímání darů, jimiž stěžovatel dal se svést ke stranickosti, stalo se skutečně při obstarávání úředních prací stěžovatelových, protože tyto práce nepozbývají této své vlastnosti jen proto, že jich konání nevyhovovalo všem pro ně platným úředním předpisům. Zda ovšem závadné jednání obžalovaného v těchto případech vzhledem k tomu, že jím stát měl býti poškozen na clu, nespadá spíše pod hledisko těžšího zločinu podle §u 101 tr. zák. než pod hledisko §u 105 tr. zák., jemuž bylo podřaděno, nebudiž zde zkoumáno, jelikož jde o zmateční stížnost podanou jen ve prospěch odsouzeného úředníka. Tuto bylo jako bezdůvodnou zavrhnouti.